

CONSCIÈNCIA
D'ARA
Cada dijous
I la setmana que ve:
Mapi Rivera: l'art de
la llum

Estils

PARLAR DE LA MORT AMB ELS PETITS
Alex Nogués, amb dibuixos de Guridi, escriu un conte ple d'humor i tendresa sobre la mort, on el protagonista converteix la ràbia inicial en acceptació.

LA LLUNA: font d'inspiració i transformació

Jules Cashford explica la història dels mites de la Lluna com si fos una història de la consciència humana

DÍDAC P. LAGARRIGA
BARCELONA

Algú llunàtic va a rauxes, diu el diccionari; per tant, és la figura característica de l'altre, heterodox, imprevisible, amenaçador de la invariabilitat del seny, la norma, la ponderació. Però seny i rauxa no tenen per què excloure's ni viure's com a amenaça mútua; poden generar un espai de coexistència que va més enllà dels binomis enfrontats. Ni massa llunàtics, ni massa assenyats; trobar el contrapunt, l'esclatxa, l'equilibri també. Quan la raó aixafa el mite, per exemple, una part de la vida s'amaga: massa acomodats en la imperiosa necessitat del pensament científic, hem oblidat, com assenyala Jules Cashford, que el mite "no és una manera de pensar superada pel pensament reflexiu, sinó l'impuls vital i original de la filosofia". D'aquesta manera, la mitologia no és un àmbit del passat llunyà, superada actualment pel pensament racional, sinó que "el pensament especulatiu és una característica inherent del pensament mític i, a la inversa, les imatges mítiques mai estan absents dels intents de comprendre l'Univers, per racionals i empírics que pretenguin ser", com assenyala Cashford, escriptora i filòsofa britànica especialitzada en mites.

La lluna és font inesgotable de símbols, mites i imatges poètiques. GETTY

Dotar-nos de sentit

Les imatges poètiques que els mites acostumen a generar, explica aquesta pensadora, servien en el passat com a mitjà per afrontar les contingències immediates de la vida quotidiana i, per tant, eren del tot útils per plantejar les preguntes bàsiques, sense resposta definitiva, sobre la vida i la mort. Així doncs, el mite és un pensament de caràcter especulatiu perquè transcendeix l'experiència per explicar-la i unificar-la: "Com el pensament d'èpoques posteriors, basat en definicions clares i enunciats específics explícits, aquelles primeres formes de pensament partien d'una hipòtesi per dotar de sentit el misteri del món", diu.

Podem entendre els mites no com a meres finalitats, sinó com a llavors, algunes de les quals germinen en fruits suculents i nutritius mentre que d'altres queden soterrades, o amargants i tòxics. Però d'una manera o altra, encara avui

pervien els mites; és necessari per estructurar-nos.

"Un dels descobriments de la psicologia en l'últim segle –apunta Cashford– és que els mites estructuraven el nostre pensament, tant si en som conscients com si no. Tots nosaltres, com a espècie, tenim un relat del món on vivim, sobre el lloc que hi ocupem i el propòsit que ens guia. Un mite, si seguim el significat original de la paraula en grec –*mythos*–, no és més que això: un relat que intenta tornar a la vida transparent rementent-la a una font intel·ligible. Pot ser conscient, autoreflexiu i estar obert al diàleg amb altres relats, o bé ser inconscient, o conscient només en un cert grau. El que tots ells tenen en comú és que sempre són construccions de la psique humana. I així ha de ser perquè el món no és un fet donat, sinó allò que habitem per mitjà de la interpretació".

**UN RELAT
Com a
espècie, tots
tenim un
propòsit i un
relat del món
on vivim**

Segons el crític literari Northrop Frye, la nostra imaginació és capaç de reconèixer elements dels nostres mites, o de la nostra forma de consciència, quan els veiem en somnis, o en l'art i la literatura, però potser no arribem a veure el seu abast. "No sembla possible un canvi de consciència –conclou Frye– si no aconseguim certa lucidesa sobre el nostre condicionament mitològic".

Però com es pot veure el funcionament d'aquest condicionament mitològic? Arran de la reflexió de Frye, Jules Cashford es va plantejar que una de les maneres d'entendre i copsar com funciona la ment humana quan elabora concepcions de la realitat que creu veritat (i de les quals deriva la seva conducta) podia ser a través de l'estudi dels mites sobre la Lluna. "Això em va resultar esperançador –confessa– perquè actualment ja no creiem en la Lluna com

en el passat i, per tant, som capaços de veure, en part, com funciona aquest condicionament mitològic".

Partint d'aquesta premissa, l'autora ha dedicat un gran esforç a elaborar un valuós llibre de caràcter enciclopèdic que ara l'editorial empordanesa Atalanta publica sota el títol *La Lluna. Símbolo de transformación*. Més de 600 pàgines de gran format amb 220 il·lustracions en què, amb una magnífica proliferació de relats i imatges procedents de tots els punts del planeta, des del Paleolític fins al present, explora els mites, símbols i imatges poètiques de la Lluna.

Una obra exhaustiva i captivadora per explicar la història dels mites de la Lluna com si fos una història de la consciència humana: "Les imatges i els rituals lunars –explica la seva autora– encara es conserven en molts àmbits del pensament, com el simbolisme religiós, els contes i tradicions, algunes supersticions i hàbits mentals".

Mirall de l'ànima

Des de les albers de la humanitat –en què ja les primeres anotacions realitzades per éssers humans al Paleolític semblen ser un registre del cicle lunar–, passant pels relats mitològics fundacionals de nombroses cultures i civilitzacions, fins a com travessen les tradicions religioses i espirituals o com es tracten des de la filosofia i la literatura, en especial la poesia, aquesta obra és un preciós recull de la gran pluralitat i capacitat creadora dels éssers humans sota una lluna que sempre ha funcionat de mirall de l'ànima i, com a tal, d'inspiradora de sentit.

I és que, com conclou Cashford al seu llibre: "Si aconseguim seguir el rastre d'una creença o d'un costum fins a trobar-ne el seu origen lunar, podrem entendre com hem adoptat determinades formes de pensament. Fins i tot descobrirem que el símbol de transformació que va sorgir a partir de la *mort* i la *resurrecció* de la Lluna és el reflex d'un patró arquetípic de la psique humana, comú a tots nosaltres, visquem en l'època que visquem".

"Tant s'incrementa com més va cremant / la força de buscar allò que s'oculta, / tant més veurà clarors el pensament / com més gosi mirar en l'obscuritat. / El cant del gall és ric a mitjanit, / la lluna plena em dobla la fortuna. / No moriré de cap angoixa ardent / si visc perdent-me, sempre enamorat", canta el poeta Joan Vinyoli.)

OPINIÓ

Renovar-se o patir

SÍLVIA PALAU PUJOLS
CENTRE ZEN BARCELONA

El mestre Taisen Deshimaru, que va portar el zen a Europa fa cinquanta anys, els deia als seus deixebles parisencs: "El Sena de què tant parlu, quan avui el torneu a travessar, no serà el mateix riu d'aquest matí". Realment és una manera molt gràfica d'expressar un dels grans conceptes del budisme, el de la impermanència.

La nostra vida és com el Sena de què parlava Deshimaru, com un riu que llisca continuament, que no s'atura, que a vegades baixa suau i d'altres amb massa força. No podem alterar la direcció del riu, podem fluir amb ell o bé nedar contra corrent, però obviament la segona opció comporta un esforç sense recompensa. Acceptar el curs de la vida i viure-la amb l'esperit d'aquell que l'acaba de començar, sabent que no podem aturar l'aigua, que no podem parar el temps, que tot canvia continuament. Res és per sempre i no acceptar aquesta transitorietat acaba produint patiment.

No podem alterar la direcció del riu, podem fluir amb ell o bé nedar contracorrent. La segona opció és un esforç sense recompensa

Explicava recentment en una entrevista Félix Torán, doctor en enginyeria electrònica i escriptor, que cada cinc anys canviem absolutament tots els àtoms del nostre cos. Podem concloure així que cada cinc anys som diferents a aquella persona de cinc anys abans o, com s'expressa en el budisme, que naixem i morim constantment. Prendre consciència que tot està subjecte al canvi ens permet néixer de nou cada dia. És com renovar el nostre programari per poder seguir amb la base de dades més neta. Amb aquesta actitud podem retrobar l'altre, el company de feina o el familiar més proper, sense idees prefixades, sense inèrcies adquirides amb la rutina, i potser descobrir una manera nova i millor de relacionar-nos. De redescobrir l'altre i també a nosaltres mateixos. És com poder deixar a terra una motxilla massa carregada i reprendre el camí amb més llibertat, lliscar pel riu sense pedres lligades al coll.

GETTY

Gent

TEXT:
XXXXXXXXXXXXXX

Títolasdjfh agsdjfhgsjhdhsh Vestibulum

Segons l'autora del llibre hi ha cinc contaminants que són els més comuns. Els dos primer font d'una contaminació erar problemes intestinals greus, com la salmonel·losi. Els altres tres són ear-se de **focontaminació (foto1)** electromagnètica derivada de la instal·lació elèctrica de l'habitatge o la que generen els ei vel mauris mattis hensent leo nulla, sagittis vel semper stibulum tincidunt dictum tortor et iabitur at tempor nisl.

aQuisque nulla nisi, porta ac dapibus sit amet, tempus sollicitudin neque. Vestibulum diam lacus, rutrum ac laoreet non, cursus eu risuspendisse semper ultrices dui, id commodo elit varius sit amet. Mauris facilisis porttitor dolor. Nunc

Quisque ut arcu augue, vitae aliquet

Segons l'autora del llibre hi ha cinc contaminants que són els més comuns. Els dos primer font d'una contaminació erar problemes intestinals greus, com la salmonel·losi. Els altres tres són ear-se de **focontaminació (foto1)** electromagnètica derivada de la instal·lació elèctrica de l'habitatge o la que generen els ei vel mauris mattis hensent leo nulla, sagittis vel semper stibulum tincidunt dictum tortor et iabitur at tempor nisl. Maecenas suscipit feugiat lii, nec bibendum orci mi in elit. In ante leo, blandit noe sIn sit amet risus velit. Nulla ac dolor magna, id eleifend velit. Quisque consequat

diam in eros suscipit eu fringilla arcu faucibus. Aenean vel diam est, non sodales neque. Fusce sed molestie ipsum. Nam et sagittis purus. In pretium condimeProin ante eros, luctus quis hendrerit at, sagittis vehicula purus. Phasellus pellentesque, mauris ut lacinia dignissim, lorem metus eleifend arcu, id eleifend enim nulla hendrerit justo. In convallis urna quis justo accumsan a dapibus leo posuere.

Fusce elementum turpis vel elit fermentum blandit. Etiam pretium lectus sed velit ultrices vel fermentum elit aliquet. Praesent eros purus, egestas sit amet facilisis a, ru

TítolMauris imperdiet, augue vel

160 caràcters aprox. Nulla facilisi. Etiam sed dapibus tortor. Praesent fringilla faucibus libero, tincidunt dictum purus condimVestibulum aliquet Proin a purus nibh. Donec lacus magna, aliquet ut lobortis at, semper et tortor. Nam vehicula, elit eu .Praesent vitae nulla sed nunc placerat congue. Sed dapibus dolor ut sem consecetur quis tempor lorem mollis. Mauris rutru.Aenean scelerisque

Títolasdjfh agsdjfhgsjhdhsh Duis hendrerit

Segons l'autora del llibre hi ha cinc contaminants que són els més comuns. Els altres tres són ear-se de **focontaminació (foto1)** electromagnètica derivada de la instal·lació elèctrica de l'habitatge o la que generen els ei vel mauris mattis hensent leo nulla, sagittis vel semper stibulum tincidunt dictum tortor et iabitur at tempor nisl.

aQuisque nulla nisi, porta ac dapibus sit amet, tempus sollicitudin neque. Vestibulum diam lacus, rutrum ac laoreet non, cursus eu risuspendisse semper ultrices dui, id commodo elit varius sit amet. Mauris facilisis porttitor dolor. Nunc